

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący)

SSN Leszek Bosek

SSN Paweł Księżak

SSN Joanna Lemańska

SSN Marcin Łochowski

SSN Janusz Niczyporuk (sprawozdawca)

SSN Jacek Widło

w sprawie ze skargi Partii [...]

na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 8 października 2018 r.

w przedmiocie odrzucenia sprawozdania partii politycznej Partii [...] o źródłach pozyskania środków finansowych w 2017 r.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 14 grudnia 2018 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 8 października 2018 r. odrzuciła sprawozdanie partii politycznej Partia [...] o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2017 r., z powodu nieudzielenia wyjaśnień na zadane pytania Państwowej Komisji Wyborczej, co uniemożliwiło zbadanie zgodności gospodarki finansowej tej Partii z przepisami ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 580) – dalej ustawa o partiach politycznych.

Otrzymała bowiem informację od Partii [...] w piśmie z dnia 12 marca 2018 r., które zostało dołączone do jej sprawozdania finansowego, że jej rachunek bankowy został zamknięty z powodu braku na nim obrotów. W związku z powyższym Państwowa Komisja Wyborcza, działając na podstawie art. 38a ust. 1 w zw. art. 34a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, zwróciła się do Partii [...] pismem z dnia 26 kwietnia 2018 r. o przesłanie dokumentów potwierdzających fakt zamknięcia rachunku bankowego, jak również wyjaśnień na temat pokrycia ujemnego salda na tym rachunku bankowym, wynoszącego według poprzedniego sprawozdania na dzień 31 grudnia 2016 r. kwotę 800,05 zł. Jednocześnie Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła się o wyjaśnienie rozbieżności pomiędzy adresem Partii [...] podanym na jej sprawozdaniu finansowym, a adresem wynikającym z ewidencji partii politycznych.

Partia [...] nie odpowiedziała na pismo Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 12 marca 2018 r., które zostało wysłane na jej adres podany w sprawozdaniu finansowym za 2017 r. W związku z tym Państwowa Komisja Wyborcza wysłała do Partii [...] ponowne pismo dnia 7 sierpnia 2018 r., tym razem skierowane bezpośrednio do dwóch członków Zarządu Partii [...], zgodnie z dostępnymi ich adresami w ewidencji partii politycznych, na które nie otrzymała znowu odpowiedzi. W jednym przypadku doszło do osobistego odebrania tego pisma, zaś drugi przypadek wskazuje na brak odebrania z adnotacją „zwrot – nie podjęto w terminie”.

W skardze na powyższą uchwałę Partia [...] stwierdziła, że zaskarża decyzję Państwowej Komisji Wyborczej odrzucającą jej sprawozdanie i wnosi o nakazanie Państwowej Komisji Wyborczej przyjęcie jej sprawozdania bez zastrzeżeń. Zasadniczo podniosła, że Państwowa Komisja Wyborcza miała termin jedynie 6 miesięcy od dnia złożenia jej sprawozdania za 2017 r. na podjęcie stosownej uchwały. W tym ustawowo wyznaczonym czasie Państwowa Komisja Wyborcza nie odrzuciła sprawozdania finansowego Partii [...], zatem należy jej zdaniem uznać, że zostało ono przyjęte bez zastrzeżeń. Ponadto poinformowała Państwową Komisję Wyborczą, że nie jest w stanie uzyskać informacji o obrotach na zamkniętym rachunku bankowym oraz o tym, że został on zamknięty właśnie z powodu braku obrotów na nim. Równocześnie wskazała, że nie otrzymała od Państwowej Komisji Wyborczej żadnego pisma zwracającego się do niej z wnioskiem o udzielenie

wyjaśnień. Na koniec podkreśliła ogólnie, że informowała Państwową Komisję Wyborczą w swoim sprawozdaniu o fakcie niepozyskania żadnych środków finansowych.

Odpowiadając na wezwanie Sądu Najwyższego, Państwowa Komisja Wyborcza podtrzymała swoje stanowisko zawarte w sentencji i uzasadnieniu powyższej uchwały oraz wniosła o oddalenie przedmiotowej skargi. Państwowa Komisja Wyborcza podkreśliła też, że brak wyjaśnień Partii [...] uniemożliwił jej stwierdzenie czy informacje zawarte w sprawozdaniu są zgodne ze stanem faktycznym oraz potwierdzenie tego, czy w tym okresie sprawozdawczym nie pozyskano jednak środków finansowych ze źródeł niedozwolonych, w szczególności potwierdzenia tego, przez kogo zostało pokryte ujemne saldo rachunku bankowego. Ponadto Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśniła, że wskazany w art. 38a ust. 1 ustawy o partiach politycznych 6 miesięczny termin przysługujący jej na zbadanie sprawozdań finansowych partii politycznych oraz na wydanie w tej sprawie uchwały jest instrukcyjny, czyli nie przesądza on o ważności bądź nieważności uchwał wydanych z jego przekroczeniem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Państwowa Komisja Wyborcza miała prawo, na podstawie art. 38a ust. 1 w zw. z art. 34a ust. 2 ustawy o partiach politycznych, zwrócić się do Partii [...]: o udzielenie wyjaśnień dotyczących zamknięcia jej rachunku bankowego w 2017 r. oraz poinformowanie o sposobie uregulowania ujemnego salda na jej rachunku bankowym, które na dzień 31 grudnia 2016 r. wynosiło kwotę 800,05 zł. Wskazane przepisy konstytuują wtedy normę bezwzględnie obowiązującą. Takie wyjaśnienia oraz informacje nie zostały jednak przez Partię [...] złożone Państwowej Komisji Wyborczej. W konsekwencji zaistniało domniemanie faktyczne dokonania przez Partię [...] naruszeń, o których mowa w art. 38a ust. 2 pkt 7 ustawy o partiach politycznych, pozwalające na odrzucenie sprawozdania przez Państwową Komisję Wyborczą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2008 r., III SW 10/08).

Jakkolwiek Państwowa Komisja Wyborcza podjęła uchwałę o odrzuceniu sprawozdania Partii [...] dopiero 8 października 2018 r., czyli przekroczyła termin 6 miesięcy o jakim mowa w art. 38a ust. 1 pkt 3 ustawy o partiach politycznych, to jednak nie skutkowało to utratą przez Państwową Komisję Wyborczą prawa do podjęcia uchwały w tym zakresie. Gdyż mamy tutaj do czynienia z naruszeniem jedynie terminu procesowego o charakterze porządkowym. Termin 6 miesięcy na podjęcie przez Państwową Komisję Wyborczą uchwały o odrzuceniu sprawozdania partii politycznej, liczony od dnia złożenia przez nią sprawozdania, zgodnie z art. 38a ust. 1 ustawy o partiach politycznych jest terminem procesowym o charakterze porządkowym, ponieważ określa jednostkę czasu na dokonanie tej czynności procesowej, której przekroczenie nie powoduje utraty przyznanego jej uprawnienia. Innymi słowy nie doszło wówczas do naruszenia terminu materialnego.

Brak uchwały Państwowej Komisji Wyborczej w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia sprawozdania przez Partię [...] nie może zarazem oznaczać, że zostało ono przyjęte bez zastrzeżeń, bo takiego skutku prawnego nie przewiduje wprost art. 38a ust. 1 ustawy o partiach politycznych. Przy tym należy jeszcze zauważyć, że Partia [...] nie udzieliła wyjaśnień i informacji w określonym terminie, co musiało spowodować wydłużenie postępowania przed Państwową Komisją Wyborczą.

Partia [...] nie informowała Państwowej Komisji Wyborczej, że nie jest w stanie uzyskać informacji o obrotach na zamkniętym rachunku bankowym oraz o tym, że został on zamknięty właśnie z powodu braku obrotów na nim. Poinformowała tylko, że nie posiadała rachunku bankowego w 2017 r., ponieważ został zamknięty przez bank z powodu braku obrotów na nim, pismem z dnia 12 marca 2018 r. Udzielenie wyjaśnień i informacji na żądanie Państwowej Komisji Wyborczej było wówczas obowiązkiem Partii [...], z którego nie mogła się ona zwolnić, w szczególności przerzucając go na Państwową Komisję Wyborczą, na podstawie art. 34a ust. 2-4a ustawy o partiach politycznych.

Państwowa Komisja Wyborcza w sposób prawidłowy prowadziła korespondencję z Partią [...], gdy zażądała udzielenia wyjaśnień dotyczących zamknięcia jej rachunku bankowego w 2017 r. oraz poinformowania o sposobie uregulowania ujemnego salda na jej rachunku bankowym, które na dzień 31 grudnia 2016 r. wynosiło kwotę 800,05 zł, o czym świadczą potwierdzenia nadania i

odbioru. Przy tym należy jeszcze zauważyć, że pismo Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 7 sierpnia 2018 r. zostało przez jednego członka Zarządu Partii [...] odebrane w dniu 22 sierpnia 2018 r., lecz pozostało również bez odpowiedzi.

Aczkolwiek Partia [...] poinformowała Państwową Komisję Wyborczą w sprawozdaniu za 2017 r., które zostało sporządzone dnia 10 marca 2018 r., że nie posiada żadnych środków finansowych, co jeszcze raz potwierdziła w piśmie z dnia 12 marca 2018 r., ale nie pozwala to uznać, że ujemne saldo na jej rachunku bankowym zostało spłacone w 2017 r., bez naruszenia przepisów art. 25 ust. 4a ustawy o partiach politycznych. W skardze Partii [...] na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 8 października 2018 r. nie próbuje się nawet tego wyjaśnić.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 38b w zw. z art. 34b ust. 2 i 3 ustawy o partiach politycznych oraz w zw. z art. 516 k.p.c. orzekł jak w sentencji.